1843. № 24.

ARNHEMSCHE COURANT.

[illegible] prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* [illegible] weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is ƒ 5 [illegible] drie maanden.

De prijs der Advertentien is, van een tot [illegible] regels ƒ 1.00, en voor elken regel daarboven [illegible] centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

DONDERDAG 2 FEBRUARIJ.

[illegible] penitentiair systeem.

[illegible] levendigheid is in de laatste jaren de strijd [illegible] tusschen de voorstanders van het Auburnsch [illegible] vanisch penitentiair systeem, waarvan het [illegible] eenzame opsluiting bij dag en nacht, het eerste [illegible] opsluiting, doch gemeenschappelijken arbeid, onder de verpligting van een volstrekt stilzwijgen [illegible].

Bevreesd voor de nadeelen en bezwaren, welke eene beslissing misschien na zich mogt slepen; en van de andere zijde begrijpende, dat men niet geheel stil mogt staan, waar alle andere landen voorult streefden, — zocht de Nederlandsche wetgever in 1840, bij het maken van het eerste boek [illegible] het Wetboek van Strafregt, met echt Hollandsche [illegible]voorzigtigheid en besluiteloosheid de zaak [illegible], door eenen middenweg in te slaan. »De tot [illegible] zware, tot zware en tot enkele lichte[illegible] veroordeelden, zullen, bepaalde men, »gedurende [illegible] gedeelte van hunnen straftijd, door den [illegible] bepalen, doch hetwelk niet langer dan de »helft [illegible] minder dan een vierde van dien tijd zal »mogen wezen, in eenzaamheid worden gekerkerd. »Alleen tot het [illegible] van met andere veroordeelden [illegible] geene [illegible] noodzakelijk genot van de vrije lucht te mogen hebben, [illegible] zij daaruit worden gevoerd, hetgeen beide [illegible] stilzwijgendheid zal moeten gepaard gaan. [illegible] de correctioneel veroordeelden, bij welke eene [illegible] opsluiting misschien nog heilzamer is dan bij de crimineel veroordeelden, wordt dergelijke bepaling niet eens gevonden.

[illegible] aanmerkingen, vroeger tegen dat beginselloos [illegible] gemaakt, hebben zich bij de aanbieding van het tweede boek hernieuwd, en de minister schijnt aan den wensch toegegeven en eene herziening ook van het eerste boek beloofd te hebben. Het hoofdpunt [illegible] zal het gevangenis-stelsel moeten wezen. Men zal niet langer ten halven wege moeten blijven staan, maar tot eene keus tusschen het Auburnsch en Pensylvanisch moeten besluiten, dit tot alle veroordeelden, zoo correctioneel als crimineel, moeten uitbreiden.

Op nieuw werd onze aandacht op dit punt gevestigd, toen ons dezer dagen de tweede druk toegezonden werd van het stukje van den heer W. H. SURINGAR, *Gedachten over de eenzame opsluiting der gevangenen*. De heer SURINGAR heeft, bij het schrijven daarvan, niet zoo zeer den wetgever en regtsgeleerde, maar het publiek voor oogen gehad. In [illegible] gemakkelijken stijl heeft hij verscheidene voordeelen van het Pensylvanisch stelsel in het licht gesteld en, zonder al de bezwaren te ontkennen, [illegible] gewigtigste daarvan met juistheid opgelost. Ook wij [illegible] dat het Pensylvanisch stelsel verre de voorkeur boven het Auburnsche verdient. Dit blijft altijd [illegible] werk en de volkomene verwezenlijking is onmogelijk.

[illegible] Onze gevangenissen moeten toch eene hervorming ondergaan. Waarom zouden wij dat stelsel niet [illegible] alleen met grond op den naam van [illegible] aanspraak maken kan? Waarom ons liever tot een stelsel wenden, [illegible] eigene beginselen niet volkomen durft volgen? »Onze gevangenissen, zegt de heer SURINGAR »laten veel te wenschen »over. Verbeteringen worden hartelijk begeerd. — »Waarin zullen zij bestaan? Zal men op een oud »kleed eenige nieuwe lappen zetten? 't Wordt en »blijft dan een gelapt kleed."

In het Auburnsch systeem is het verbod van spreken eene onmogelijkheid: bezigt men al geene woorden, er ontstaat eene taal van teekens, wier onbekendheid het toezigt moeijelijker maakt. Doch men mist, daarenboven, het groote doel, het verhinderen, dat de besmetting van het kwaad des eenen zich tot den anderen uitbreidde; de gevangenen kennen elkander, verhinderen de verbetering van hen, die voor beterschap vatbaar zouden zijn, terwijl het de gelegenheid tot het beramen van plannen voor de toekomst opent.

De gevangenisstraf kan, wanneer men het Pensylvanisch systeem aanneemt, korter zijn en heeft daardoor ook van de geldelijke zijde voordeelen.

Bij de aanneming van het Pensylvanisch stelsel moet ook de gewoonte van afslag vernietigd worden, welke nu jaarlijks aan een tiende der gevangenen gegeven wordt. Met nadruk wijst de heer SURINGAR de groote nadeelen daarvan aan.

De heer SURINGAR ziet en gevoelt de bezwaren, welke ook aan zijne meening verbonden zijn, doch heeft den moed ze aan te tasten. Boven alles dringt hij op een vast stelsel aan; wijst alle halve maatregelen af. Die eisch wordt hier te lande te zelden gehoord, dat men niet blijde zou zijn, eindelijk, eens eenen man, bij wien kunde en kordaatheid zich vereenigen, te vinden.

Wij hebben nogmaals de aandacht op dit geschrift willen vestigen, en eindigen met de volgende woorden des schrijvers:

»Kon men komen tot het moedig en weldadig »besluit, om het cellen-systeem algemeen aan te »nemen en de strafwetgeving diensvolgens te wijzigen, 't zoude ons voorkomen eene groote weldaad »te zijn voor Nederland."

»Zegt men: »'t zal veel gelds kosten, misschien »vier millioenen en meer." Dat mag waar zijn; maar »het behoeft immers niet op eenmaal te worden »uitgegeven. Dat kan ook niet, want 's rijks schat»kist is, naar 't algemeen gevoelen, schaars voor»zien. Doch, al waren al de geldelijke middelen »beschikbaar, dan nog zoude het zeer overdreven »zijn, te verlangen, dat eene zoo belangrijke som, »dadelijk en op eenmaal werd afgezonderd om be»tere gevangenissen te bouwen. Er is meer in Ne»derland te doen; er zijn andere hooge aangele»genheden, die ook behartigd moeten worden; en »vóór en boven alles voor gevangenissen te willen »zorgen, zoude eene eenzijdigheid en bekrompen»heid van inzigten verraden, welke ook ik mij ten »pligt zoude achten te vermijden.

»Maar hetgeen men verlangen *mag* en verlangen »*moet*, is dit, dat men een vast beginsel aanneme »*hoe* men de gevangenissen wil bouwen. Dat men »een plan ontwerpe en naar een bepaald doel streve. »Tot verwezenlijking van dat doel, kan men een »tijdvak bestemmen van [illegible] vijftien, twintig jaar.

»Men bepaalt hoe veel gelds men uit 's rijks »schatkist jaarlijks tot genoemd einde *kan*, en, in »betrekking tot andere aangelegenheden, *mag* af»zonderen. En na verloop van tien, vijftien, »twintig jaar heeft men zijn gansche plan volvoerd »en men weet en ziet wat men er voor heeft.

»Doet men dit niet, neemt men geen beginsel »aan, dan is daarom het rijk van [illegible] »gaven niet verschoond. Er moet hier gelapt, daar »uitgebreid, daar gesticht worden. Nu een kwart, »dan een halve of heele ton gouds, en na verloop »van tien, vijftien, twintig jaar, heeft men ook »welligt drie, vier millioenen uitgegeven en is »geen stap verder, dan dat men hoogst waarschijn»lijk duizend of twee duizend gevangenen meer »heeft. Goedkoop zoude dan wel eens duurkoop »kunnen worden.

»Zoo zijn, twintig jaar geleden, enorme som»men aangewend, en thans ziet men met hoe wei»nig vrucht. Maar toen was de wetenschap der »gevangenissen nog in hare geboorte. Thans is zij »in volle ontwikkeling. Thans is er eene rijke er»varing. De stemmen van vele deskundigen, uit »alle oorden der wereld, laten zich hooren. Daar»onder zijn stemmen, die vertrouwen verdienen. »'t Zijn die van hen, die, jaren achteen, opzettelijk »tot dit doel gereisd, en Engeland, Frankrijk, »Amerika hebben bezocht, en den schat hunner er»varing hebben medegedeeld.

»En nu — bij het bezit van zoo vele hulpmid»delen om den goeden weg te kiezen, zal men »halve maatregelen nemen, en ook in dezen bij »vele andere landen achterstaan! Indien men nu »mistast, waarmede zal men zich later veran»woorden?"

Buitenlandsche Berigten.

TURKIJE.

Bucharest, 9 *jan.* Rusland heeft vooreerst bij ons deszelfs heerschzuchtige doeleinden, onder het oog van de overvoorzigtige Europesche staatkunde, bij ons bereikt, en de gevolgen zullen spoedig doen zien welk eene ondergeschikte rol zij gespeeld hebben, op wier waakzaamheid men in dit opzigt vertrouwde. Oostenrijk heeft bij deze gelegenheid den Noordschen kolossus regt hulpvaardig de hand geboden, en de afzetting van *Alexander Ghika* verwierf den Oostenrijkschen consul *Timoni* meer dan eene ridderorde. — De afdanking van den vorst van Moldavië, *Stourdza*, is nu ook zeker; de verkiezing in Jassy zal eene navolging der onze worden; in Servië zal uit de nieuwe onlusten niet minder voordeel voor Rusland ontspruiten. Bij dit alles is de blindheid der buitenlandsche kabinetten een raadsel.

POLEN.

Van de Poolsche grenzen, 24 *jan.* De baron *v. S.*, die bij de Poolsche bank was aangesteld, heeft plotseling de vlugt uit Warschau genomen, zonder dat men zich tot nog toe van zijnen persoon heeft kunnen meester maken. Hij had middel gevonden uit de bank en aan den heer *Steinkeller* 300,000 zilveren roebels te ontvreemden, zijne vrienden door valsche voorwendsels uit te plunderen, en in St. Petersburg 120,000 roebels, en in Warschau 200,000 gulden schulden achter te laten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 27 *jan.* De baron *Anselm von Rothschild* wordt dagelijks uit 's Gravenhage terugverwacht. Men betwijfelt het zeer, dat er een verdrag ter kapitalisatie der Belgische schuld met de Nederlandsche regering door hem is tot stand gebragt, daar het nog niet zeker is, dat het Hollandsch-Belgische tractaat zal worden geratificeerd. Wanneer dit niet geschiedt, dan is het niet te voorzien hoe het geschil zal eindigen. Met gespannen verwachting ziet men de parlementaire debatten in beide landen omtrent deze zaak te gemoet.

Uit Franken, 26 *jan.* Sedert eenigen tijd oefent de na-censuur (*Nach-Censur*) weder op eene zeer opvallende wijze haar gestreng ambt uit, daar zeer dikwijls buitenlandsche bladen, bij hunne aankomst met den post, geconfiskeerd worden. Het publiek, dat zich op deze bladen geabonneerd heeft, is daarover zeer ontevreden, en reeds dikwerf is er sprake van geweest, of men den post niet geregtelijk tot schadevergoeding zou kunnen noodzaken. Deze maatregelen geven er weinig hoop op, dat de voorstellen, ter vermeerdering van de vrijheid der drukpers, welke weldra bij de standen-vergadering ter beraadslaging zullen komen, een gunstig gehoor bij het ministerie zullen vinden. De in Leipzig uitkomende *Locomotive* kan nog steeds niet door den Beijerschen post verkregen worden. Ieder nieuw blad moet, namelijk, een bijzonder verlof der regering verkrijgen, om door den post in Beijeren verzonden te kunnen worden. Of de uitgever van dat blad dit verlof niet heeft aangevraagd, dan wel of hetzelve hem geweigerd is, weten wij niet. Aan onze boekhandelaren is het, overigens, op straffe van het verlies hunner concessiën, verboden, tijdschriften van staatkundigen inhoud te verkoopen.

Luxemburg, 26 *jan.* Ten opzigte van ons bonds-kontingent gaat men nog steeds zeer langzaam te werk. Het voorhanden korps bestaat uit vrijwilligers. De lotelingen, of eigenlijke militie, zijn nog niet opgekomen: misschien omdat men de zaak zonder reden uitstelt. De infanteristen in Echternach zijn gekleed; de vrijwillige kavalleristen, ongeveer dertig man, in Diekirch, bevinden zich daarentegen nog ongeveer in denzelfden staat, waarin zij daar zijn aangekomen. De officieren alleen hebben wapenen en paarden. Wanneer de organisatie op denzelfden slakkengang voortgaat, dan kunnen er nog jaren verloopen eer men van het bestaan van een eigenlijk Luxemburgsch bonds-kontingent spreken kan. Het kommando geschiedt in het duitsch; de administrative correspondentie, daarentegen, in de Fransche taal! (*F. Z.*)

PRUISSEN.

Berlijn, 26 *jan.* Den 23sten dezer maand stierf, na eene kortstondige ziekte, de majoor *Frederik Hendrik Karel* baron *de la Motte Fouqué*, in den ouderdom van 66 jaren. Hij nam deel aan den vrijheidsoorlog en is als dichter en schrijver vrij algemeen bekend.

— Bij eene groote jagt, welke onlangs plaats vond, werd aan tafel eene korte statistiek van het koninklijk jagtwezen en het daarbij aangestelde personeel rondgedeeld. Volgens dezelve bestaat die lijst uit ongeveer 2200 ambtenaren van alle klassen, daaronder begrepen het koninklijk hofjagt-ambt, uit eenen opper-jagermeester, twee hof-jagermeesters, 53 distrikts-houtvesters, 364 opper-houtvesters, 214 houtvesters en 1600 opzieners der jagt.

Terwijl de inkomsten der hout-vesterijen en der jagten, onder het hoofdstuk domeinen, in het laatste budget ten bedrage van 4,020,000 thaler zijn opgegeven, beloopen de administratie-kosten der houtvesterij alleen meer dan een millioen.

ENGELAND.

Londen, 28 *jan.* Met een particulier schip zijn te Liverpool tijdingen ontvangen uit Lissabon tot den 18den dezer; zijnde twee dagen later dan de jongst vorige. Dezelve brengen mede, dat de voorstellen der Portugeesche regering eindelijk aan den Engelschen gezant waren ter hand gesteld worden, doch dat de reductiën zoo gering waren, dat er weinig kans bestond, dat dezelve door het Engelsche gouvernement zouden aangenomen worden. Zoo dat men algemeen van gevoelen was, dat het handels-tractaat voor het tegenwoordige afgesprongen was. Het Portugeesche gouvernement voert aan, dat deszelfs inkomsten niet toelaten, om de door Engeland gevorderde reductie, bedragende, zoo men zegt, £ 170,300 's jaars, toe te staan.

FRANKRIJK.

Parijs, 29 *jan.* Onze bladen, die sedert eenige dagen gewag gemaakt hebben van het onder eenen sneeuwval bedolven geraakt zijn van het dorp van Valsinestre, in het departement van de Isère, geven daarvan thans nader de volgende belangwekkende bijzonderheden.

Zondag den 15den, des morgens tusschen drie en vier ure, heeft een ontzettende sneeuwklomp van een der bergen van de Alpen, ten zuiden van het dorp van Valsinestre, maar evenwel op eenen vrij aanzienlijken afstand van hetzelve gelegen, zich in beweging gesteld en is dezelve zes en twintig huizen van genoemd dorp met tusschen de 6 en 8 ellen sneeuw, aardklompen en brokken van boomen komen overstelpen.

Niet minder dan 82 personen lagen er onder de sneeuw en de puinen der ingestorte huizen bedekt. Twee en zeventig van dezelve zijn nog gered, maar tien hebben er het leven bij ingeschoten.

Het nederploffen van den sneeuwklomp schijnt niet veel gedruisch gemaakt te hebben, want eerst bij het aanbreken van den dag, dat is, omstreeks 's morgens ten zeven ure, zijn de bewoners der niet overstelpte huizen ontwaar geworden, dat het verdere van het dorp onder de sneeuw begraven lag. Degenen, die zich in de overstelpte huizen bevonden, meenden, dat er eenvoudig iets had plaats gehad, hetwelk in hun dorp in geenen deele voor iets zeldzaams te houden is, te weten, dat het zoo sterk gesneeuwd had, dat de zwaarte der sneeuw hunne daken had doen bezwijken en de deuren en vensters gestopt had, maar dat hunne buren hen weldra uit hunne gevangenis zouden komen bevrijden.

Zoodra nu de vrij gebleven dorpelingen het voorval ontdekten, gingen zij ijverig aan het werk, om wat gered zou kunnen worden, te redden; en inmiddels zonden zij twee vlugge knapen uit hun midden naar het naastbij gelegen dorp la Chapelle. De sneeuw lag zoo dik over den weg, dat deze knapen daar eerst des voormiddags ten elf ure aankwamen, en zoo uitgeput van vermoeijenis, dat zij bijna niet meer in staat waren te spreken; en dat, zoo zij nog een half uur verder hadden moeten gaan, zij ongetwijfeld onder weg in de sneeuw zouden zijn blijven liggen. Bij hunne aankomst te Chapelle was de mis daar juist geëindigd. De maire en de pastoor trokken dadelijk met al de weêrbare manschap ter hulp van die van Valsinestre, hetwelk zij tegen vier ure des namiddags bereikten. Later kwamen er ook nog bezendingen uit andere omliggende dorpen, en het reddingswerk werd met zoo wakkeren ijver als kloek beleid doorgezet.

Men heeft het er voornamelijk op toegelegd gehad, om de doorgravingen in de sneeuw zoodanig te rigten van de hierdoor gevormd wordende putten of kuilen te doen uitkomen boven de schoorsteenen der bedolven huizen, door welke schoorsteenen men voorts de menschen met touwen naar boven heesch of langs ladders deed opklimmen, en waar men den schoorsteen ingestort vond, werkte men zich door de daken en zolderingen heen. De lijken der verongelukten heeft men later opgegraven.

— Het dorpje St. Laurent les Mures is dezer dagen het tooneel van eene verschrikkelijke misdaad geweest. Een dienstmeisje begaf zich voor eenige dagen van Lyon naar Bourguin, en ontmoette op haren weg eenen militair, die naar dezelfde plaats moest. Men werd onderweg spraakzaam, en de militair vroeg haar: »*Gaat gij bij toeval ook naar Bourguin, lief kind?*" »Ja," antwoordde zij, »ik ga mijne spaarpenningen aan mijne moeder brengen." — »*Des te beter*," hernam de militair, »*dan zullen* »*wij te zamen reizen.*" Het dienstmeisje vervoegde zich te St. Laurent bij een' harer bloedverwanten, en zeide dien nacht aldaar te moeten blijven. De soldaat bleef ook op dit dorp nachtverblijf houden. Den volgenden dag klopt hij, volgens afspraak, aan het huis, om het meisje tot de verdere reis uit te noodigen. Men zegt hem, dat zij reeds is vertrokken. De militair verdubbelt zijne schreden, in de hoop van zijne reisgezellin in te halen. Hij wandelt voort, en verwondert zich haar nergens aan te treffen, toen hij twee gendarmes ontmoette, die van Bourguin kwamen; hij vroeg hun: of zij een jong dienstmeisje hadden ontmoet? De gendarmes antwoordden ontkennende. De jonge soldaat wordt opmerkzaam, en verhaalt zijn gesprek van den vorigen dag met het dienstmeisje. De gendarmes verzoeken hem, met hen terug te keeren, ten einde hun het huis te wijzen. Zij komen gezamenlijk te St. Laurent en vinden het huis nog gesloten. Men vraagt de buren, die als den zoon van den bewoner een jongetje aanwijzen, dat langs de weg speelt. »*Waar is uw vader?*" vraagt hem een der gendarmes. — »*Hij is in den kelder, alwaar hij een groot gat graaft, om iets in te begraven.*" Men ontbiedt een' slotenmaker, en dringt in den kelder. Aldaar vertoont zich een verschrikkelijk tooneel: [...] man houdt in zijne armen een half naakt lijk, [...]reed om hetzelve in eenen diepen kuil te werpen. [...] was dat van het ongelukkige dienstmeisje, hetwelk hij vermoord had, om zich van haren kleinen sc[...] meester te maken. De moordenaar is gearresteerd en dadelijk in handen van de justitie overgegeven.

BELGIE.

Brussel, 29 *jan.* Dezer dagen hebben zeer luisterrijke feesten aan het hof plaats gehad, welke do[...] den hoogen adel en de voornaamste ambtenaren e[...] staatslieden zijn bijgewoond geworden. De minis[ter] *Nothomb* heeft die feesten bijgewoond, de versierselen dragende van het grootkruis der orde van den Neder[landschen] Leeuw, waarover hij van zijne staatkundige tege[n]standers menige bitsche aanmerking moet hooren.

— Naar men wil, zullen de drie gevangenen, te[r] zake van de jongste staatkundige zamenspanning, ni[...] naar het kasteel van Bouillon worden overgebra[gt] daar waarschijnlijk eene amnestie, ten behoeve v[an] alle staatkundige gevangenen, zal worden uitgesch[el]ven nog gedurende den tijd, dat de heer *Nothomb* met de portefeuille van justitie belast is, doch na [...] ratificeren van het traktaat met Nederland.

Brussel, 30 *jan.* Het geheime comité van [...] gedeputeerden, op gisteren gehouden, heeft omstree[ks] vijf uur geduurd. De leden hebben zich tot de strik[t]ste geheimhouding van het daarin verhandelde ve[r]bonden.

— Een der ministeriële bladen spreekt h[...] dagen verbreide gerucht, betrekkelijk eene op handen zijnde amnestie, bepaaldelijk tegen.

Brussel, 30 *jan.* Het ministeriële blad *l'Indépendant* behelst een artikel, waarvan het volgende [...] uittreksel is:

»Het verslag der centrale afdeeling, omtrent [...] verdrag van 5 november, is vrijdag avond aan [de] leden der Kamer rondgedeeld. Het is een zeer [...]gebreid stuk, vergezeld van een groot aantal bijlagen, doch het grootste deel der gevraagde en door de [re]gering medegedeelde inlichtingen is niet gedrukt; de[ze] zullen alleen, gedurende de beraadslagingen, ter griffie gedeponeerd blijven.

»De centrale afdeeling begint haar verslag m[et de] opmerking, dat het tractaat van 5 november beschouwd moet worden als eene minnelijke schikking, [...] een zeker aantal wederkeerige vorderingen, waarvan sommige buiten den tekst van het tractaat van 9 april 1839 liggen, anderen aan de verzoenende pogingen der gemengde commissiën weêrstand hebben geboden. Het was niet mogelijk, te verwachten, dat al de m[oei]jelijkheden, welke de uitvoering van het tractaat va[n] 1839 medebragt, in der minne zouden uit den w[eg] geruimd worden, wanneer de partijen volgehou[den] hadden, geene concessiën te doen en wederkeerig ge[en] hunner regten noch hunner vorderingen hadden w[il]len opgeven. Van weêrszijden begreep men, dat m[en] tot eene minnelijk schikkende overeenkomst moest k[o]men; in dien geest werden de werkzaamheden d[er] gemengde commissiën vereenigd in eene algemeene onderhandeling, welke te 's Gravenhage gevoerd we[rd] en het onderhavige tractaat ten gevolge had. De ce[n]trale afdeeling heeft dus gelijk, wanneer zij zegt, d[at] men, ter regte waardeering van dit staatsstuk, minder deszelfs bijzondere deelen als wel deszelfs geheel mo[et] beoordeelen.

»De centrale afdeeling is in zeer wijdloopige b[ij]zonderheden getreden, om te bewijzen, dat er uitermate bui[ten]sporigs is in de bepalingen, betrekkelijk de wa[te]ren tusschen de Schelde en den Rijn, en om aan [te] toonen, dat het steeds in den geest geweest is der o[n]derteekenaren van de Mainzer overeenkomst en [...] de leden der conferencie om de Schelde met den R[ijn] gelijk te stellen; om de doorvaart tusschen deze b[eide] rivieren en de wederkeerige vaart op elke der[zelve] voor de oeverstaten zoo vrij mogelijk te laten, en e[in]delijk om de Belgische en Nederlandsche schepen [op] gelijken voet te stellen.

»Dit is het voornaamste punt der bezwaren [...] een deel des Nederlandschen handels. Wij gelooven, dat het den heer *Rochussen*, even als hij zulks [be]loofd heeft, gemakkelijk vallen zal, aan de Staten-Generaal voldoende ophelderingen omtrent al[le] punten te geven, bij voorbeeld, door al het vo[...]

lige te doen uitkomen, dat in de verbindtenissen, die België, bij artikel 41, op zich genomen heeft, gelegen is. Dit artikel legt den Belgischen schepen en hunne ladingen op den Nederlandschen Rijn, van af Gorinchem of Krimpen tot Lobith, zoo bij de op- als bij de afvaart, geene hoogere regten op dan den Nederlandsche schepen en hunne ladingen; doch deze gelijkstelling is niet toegestaan dan op de voorwaarde, dat de Belgische schepen, op den Rijn varende, of [illegible] ladingen, noch op deze rivier, noch op de, in dezelve uitloopende wateren, waarop de overeenkomst van Maintz van toepassing is, noch van Antwerpen naar Bath, of van Gend naar Sas van Gend, grootere voordeelen zullen genieten dan de Nederlandsche schepen en derzelver ladingen. Holland ontzegt zich eenige bijzondere gunst aan deszelfs ingezetenen te verleenen, doch België onzegt zich insgelijks eenige aan de zijnen te schenken, en, wat meer is, het doet afstand, om gunsten van de Rijn-oever-staten te vragen of te ontvangen. De onderteekenaars van het verzoekschrift uit Amsterdam vreezen de uitwerking der genegenheid van de Duitsche Staten voor België en hunne koelheid omtrent Holland; bij het [illegible] van den 5den november verbindt België zich bij voorraad, van de voordeelen dezer toegenegenheid geen gebruik te maken; het waarborgt aan Holland [illegible] der meest voordeelige behandeling, en dit is [illegible] de minst gewigtige bepaling.

[illegible] Maas betreft, zoo heeft men gevraagd, of de vreemde koopwaren, in het entrepôt te Luik opgelegd, langs eenen anderen weg, dan genoemde rivier, bij voorbeeld, over den spoorweg, konden doorgevoerd worden. De regering heeft geantwoord, dat de oprigting van een entrepôt te Luik niets anders is dan eene toepassing van het beginsel der vrijheid van de rivieren, vastgesteld in het beginsel van wederkeerigheid, opgenomen in art. 11 der overeenkomst van Maintz, en dat Luik alzoo slechts eene entrepôt-stad [illegible] voor den doorvoer over de Maas.

Binnenlandsche berigten.

[illegible], 31 jan. Op heden is door den eerw. [illegible] raad het volgende drietal uitgebragt: [illegible] Tichler, Bernard ter Haar en Adrianus [illegible] de Meijier, en daaruit beroepen: Ds. Bernard ter Haar, theol. doct. en predikant te Leiden.

[illegible], 30 jan. Van regeringswege zijn thans wijzigingen gebragt in het ontwerp van wet betrekkelijk de maatschappij van weldadigheid. De artikelen [illegible]

Art. 1. Aan de regering wordt een crediet geopend ten belope van ƒ 240,000, om daaruit, wanneer er eene overeenkomst met de maatschappij van weldadigheid mogt worden aangegaan, onder de waarborgen, welke het belang van den staat vordert, aan die [illegible] over het jaar 1843, zoodanige betalingen [illegible] doen, als uit die overeenkomst zullen voortvloeijen. [illegible] dien einde zal daarenboven beschikt kunnen worden over eene som van ƒ 14,445, uit de fondsen, [illegible] in het 6de artikel der 7de afdeeling van het [illegible] hoofdstuk der begrooting van staats-uitgaven over 1843.

Bij het niet aangaan van zoodanige overeenkomst, zal uit de voormelde gelden, onder de voorwaarden en tot de einden als zullen worden noodig geacht, aan de maatschappij van weldadigheid kunnen worden verstrekt eene som van ƒ 112,600.36½, onder aftrek [illegible] van hetgeen reeds zal zijn gegeven tot voorziening in het onderhoud en de werkverschaffing der [illegible] bevolking. Voorts zullen dezelfde gelden tot [illegible] evengemelde voorziening kunnen worden aangewend, voor zoo verre dit in het belang van den [illegible] zijn.

In de beide gevallen zullen de kosten, welke uit de [illegible] nemen maatregelen kunnen voortvloeijen, uit dezelfde gelden bestreden kunnen worden.

Art. 2. De een en veertigste afdeeling (kosten van [illegible] wezen) van het vijfde hoofdstuk der begrooting van [illegible] uitgaven over 1843, zal met voormelde som [illegible] 000 worden verhoogd.

Met veel genoegen verneemt men, zegt een onzer dagbladen, dat er, sedert eenige dagen, van de bezetting [illegible] uit deze stad en uit Leiden, patroeljes, [illegible] bevei[illegible] der ingezetenen ten platten lande, in verschei[illegible] gen worden uitgezonden.

Vlissingen, 29 jan. Heden had alhier het navolgende treffende voorval plaats: schipper Adrianus [illegible], benevens zijn zwager Johannes Jacobus [illegible], varende de schouw de Vrouw Gesina, [illegible] ten drie ure in den namiddag van hier naar Breskens; doch naauwelijks buiten de haven gekomen, sloeg het vaartuig door de hevige wind en sterke branding om, zoodat beide opgenoemde personen zich in doodsgevaar bevonden en met het omgeslagen vaartuig door den sterken vloed zeewaarts werden gesleurd; honderden van menschen op het Westerhoofd en de wallen der stad zagen, de ongelukkigen, die zich in hunnen angst aan het schuitje hadden vastgeklemd, met den dood worstelen; ijzingwekkend was het gezigt, hoe slechts hunne hoofden van tijd tot tijd in de hooge zee zigtbaar waren. Daar, waar alle hulp onmogelijk scheen, daagde eindelijk redding voor de rampzaligen. Eene groote sloep van het Belgische loodswezen, als ook eene sloep van den scheepsmakelaar *J. P. Smith*, begaven zich naar de in doodsgevaar verkeerenden; de laatste sloep, bemand door de moedige en menschlievende zeelieden *J. F. der Kinderen*, *Marinus van Bove*, *P. J. der Kinderen*, *Pieter Visser*, *Frederik Oelsen* en *Karel Elderviel*, gelukte het, na onbeschrijfelijke inspanning, met levensgevaar, de ongelukkigen te bereiken. Een vreugdekreet steeg bij dit gezigt uit ieders hart; beiden werden behouden alhier aan wal gebragt, en de brave zeelieden, wier namen hiervoren zijn genoemd, genoten de vreugde, twee hunner natuurgenooten, door belanglooze menschenliefde en moedige zelfopoffering, aan eenen gewissen dood te hebben ontrukt.

Arnhem, 1 *febr.* Wij vernemen, dat de heeren *Golomy* en *J. A. Tuyn*, de eerste violoncellist uit Petersburg, de tweede tenorist van Amsterdam, het voornemen hebben, om, in den loop dezer maand, Gelderland en ook deze stad te bezoeken, en aldaar concerten te geven. — De bekende talenten van de beide heeren voorspellen den liefhebbers van zang en muzijk op nieuw zeer genoegelijke avonden.

Mengelwerk.

Geschiedkundige bijzonderheid.

(*Overgenomen uit de Groninger Courant.*)

Voor ruim drie eeuwen, toen het bekende Hanzeverbond zich ten toppunt van deszelfs bloei had verheven, was de stad Bergen in Noorwegen zoo beroemd door haren handel, dat niemand voor eenen knappen koopman gehouden werd, ten zij hij den handel aldaar geleerd hadde.

Om deze reden klom het aantal van jonge lieden, die zich met dat oogmerk derwaarts begaven, van lieverlede tot zulk eene verbazende hoogte, dat het aldaar gevestigde Hanze-genootschap van kooplieden, ten einde dezen toevloed te stremmen, met onderling goedvinden, het getal der leerjaren op acht bepaalde, en tevens vaststelde, dat niemand voortaan als koopman en lid van het genootschap zoude erkend worden, ten zij hij, gedurende de acht leerjaren, *telken jare* de drie volgende proeven had doorgestaan.

De *eerste proef* heette de *waterproef*.

De nieuweling werd driemaal gekielhaald, en vervolgens, door vier daartoe bestemde personen, tot bloedens toe en dermate met roeden geslagen, dat het wel eene maand duurde, eer hij genezen was.

De *tweede proef* was de zoogenaamde *rookproef*.

De nieuwe leerling werd boven een smeulend vuur van haar, vischgraten en andere dingen, welke, aangestoken, eenen stinkenden walm van zich gaven, opgehesschen; zoo hing hij tot stikkens toe. Dan liet men hem zakken, en vervolgens moest hij bovengemelde tuchtiging met roeden ondergaan.

De *derde proef* werd de *zweepproef* genoemd.

De nieuweling werd te midden eener talrijke vergadering van de Hanze-kooplieden gebragt en bijna naakt uitgekleed. Hierop kwamen eenige gemaskerden binnen, die eenigen tijd met hem dansten. Vervolgens verschenen vier als monniken verkleede personen, ieder met eene korte zweep gewapend, waarmede zij den nieuweling deerlijk toetakelden. Opdat nu niemand der aanwezigen door zijn gekerm zou bewogen worden, werd er met cimbalen en trompetten een schier oorverdoovend geraas gemaakt.

Het gevolg van deze instelling beantwoordde volkomen aan het oogmerk van dit Hanze-genootschap.

Zeer velen werden wederhouden van de aangifte tot leerling, door de vrees voor deze proeven. Zeer velen, die het eerste, of ook het tweede jaar de drie proeven doorstonden, werden van de nog volgende leerjaren afgeschrikt, of schoten in de verdere proeven te kort; langs dien weg verminderde het getal der zich aangevenden ongemeen, en dit was juist hetgeen het genootschap bedoelde.

In weerwil van deze mishandelingen hield deze instelling stand, tot eindelijk de oprigting der Oost- en Westindische handelgenootschappen het Hanze-verbond eenen knak gaf, die eindelijk deszelfs geheele vernietiging ten gevolge had.

Ommerschans, januari 1843. H. HOOGSTRA.

Ingezonden stukken.

Aan de Redactie.

Al wat gij doet, doet het voorzigtig
en voorziet het einde.

Het ware wel te wenschen geweest, dat men deze spreuk omtrent het weduwen- en weezen-fonds van de Nederlandsche armee wat meer in acht genomen had. Mij dunkt, in twintig jaren moet men toch eene berekening kunnen maken, of zoodanig fonds kan blijven bestaan of niet; dit heeft bijna [illegible] bestaan. De verantwoordingen, die vroeger alle jaren aan iederen officier gegeven werden, doch waarmede men sedert eenige jaren opgehouden heeft, bewijzen genoegzaam, dat er geene kwestie van het niet kunnen blijven bestaan van hetzelve aanwezig was; want daaruit kan men zien, dat er jaarlijks batige saldo's waren, en er zelfs aanzienlijke kapitalen in staats-effecten belegd werden.

Voor eenige jaren is er wel eens sprake geweest, dat het militaire weduwen- en weezen-fonds in eenen slechten staat was; doch men zeide ook, dat zulks hersteld zoude worden, door de [illegible] medicijn-fonds in het weduwen- en weezen-fonds over te storten. Indien dit laatste daarmede gered had kunnen worden, wil ik dien maatregel nog eens laten doorgaan, daar beide fondsen het eigendom zijn van de geheele armee; doch dan had men ook *opregt* voor de zaak moeten uitgekomen zijn, verantwoording en redenen van het verval van het fonds gegeten hebben. Daar echter de uitkomst nu toont, dat zulks niets gebaat heeft, was het een willekeurige en onberedeneerde maatregel, dien men wel begrijpen kon, dat op den duur niet kon stand houden, en maar alleen kon dienen om voor het oogenblik de wond te stoppen. Zou die maatregel daarenboven wel regtvaardig geweest zijn? Waaruit bestaat eigenlijk het medicijn-fonds? Immers uit niets anders als uit de contributie van de officieren en soldijen van onder-officieren en manschappen, en dus uit bijzondere en eigendommelijke gelden van de geheele armee. Mag men daarover naar *willekeur* beschikken? Men berekent, dat alle medicijnen voor hospitalen, zieken-zalen, garnizoenen, enz., uit deze gelden gevonden worden, en het dan nog aanzienlijke batige saldo's oplevert. Als men dit in aanmerking neemt, is het dan niet eene schreeuwende onregtvaardigheid, dat gepensioneerden geen regt meer op behandeling en medicijnen hebben? Het is waar, zij contribuëren er niet meer aan, doch dit *wil* men niet; want welk gepensioneerde zoude zich die contributie niet laten welgevallen, ja volgaarne geven? Veertig jaren contribueërt men, terwijl men er bijna niets voor noodig heeft; want zoodra [illegible] de medicijnen noodig zoude hebben, wordt hij op zijde gezet; en wanneer hij dezelve, om meestal in dienst bekomen ongemakken, het meest noodig heeft, wil men geene contributie, ten einde niet verpligt te zijn, behandeling en medicijnen te moeten geven. Dit zoude te veel schade voor het fonds zijn. Is dit menschelijkheid? Ware het weduwen- en weezen-fonds ook met zoo veel belang en zorg geadministreed geweest, het zoude voor de belanghebbenden gelukkiger zijn. Doch, om op hetzelve terug te komen, de slotsom is, dat het in eenen slechten staat is, en niet kan blijven bestaan; [illegible] denen waarom, komen in geen aanmerking. Zoude een officier nog van verantwoording van zijn eigen gelden durven spreken? En, om alle aanmerkingen voor te komen, zegt de directeur-generaal van oorlog: van den 1sten januari ll. af aan, *zal* van het tractement van iederen officier of gepensioneerde een en een half percent voortaan meer gekort worden dan de gewone contributie. Voorwaar ook geen kleinigheid! Het is waar, Zijne Excellentie laat hun de keuze, (hoe edelmoedig!!!) dit te kunnen weigeren; maar komt dadelijk met het dreigement voor den dag, dat, indien men zulks weigert, men bij hun overlijden dit wel op hunne weduwen en weezen zal verhalen; dat, goed- of kwaadschiks, aan die ongelukkigen, [illegible] vierde van het hun met regt toekomend pensioen of onderstands-gelden zal uitbetaald worden. Men is dan zeker van zijne zaak, men heeft het regt in handen: willen zij het dan niet aannemen, dan moeten zij maar zien, dat zij dan iets krijgen.

Ik geef wel, al het kermen en klagen kan niets baten op eenen eens genomen maatregel; hoe wille-

keurig en onregtvaardig ook, komt men *nooit* terug; doch de wereld kan er ten minste uit zien, hoe willekeurig men handelt met toevertrouwde gelden. Indien men daarop geen regt van verantwoording heeft, waar zal men het dan op hebben? Indien dit niet heilig is, wat zal dan heilig zijn?

Het ware dus wel te wenschen, dat de directeur-generaal van oorlog het bovenstaande motto wat meer als het zijne in al zijne handelingen en daden aannam.

Een gepensioneerde.

»Iets over de Nederlandsche marine.«

Onder dezen titel heeft dezer dagen eene brochure te Amsterdam het licht gezien, voornamelijk ten doel hebbende, om de reeds opgewekte belangstelling der Staten-Generaal op onze zoo verwaarloosde marine nader te vestigen, ten einde, zoo mogelijk, door dezelve eenige verbetering en opbeuring aan dat voor de waardigheid en veiligheid van den staat zoo nuttig en noodzakelijk wapen te geven. Doelmatiger aanwending van de toegestane middelen is het verlangen; afschaffing van eenige werven, vereenvoudiging van administratie zijn als middelen aangewezen. Wat wij hebben, *goed* te hebben; den zee-officier de overtuiging te geven, dat zijn métier niet het bijwerk van zijn bestuur is; zijnen ijver daardoor aan te wakkeren; in verhouding gelijken tred te houden met de materiële en wetenschappelijke vooruitgangen der andere zeemogendheden, — zijn wenschen, welker verwezenlijking alleen 's lands zeemagt uit haar diep verval kan redden.

Hij, die het wel met zijn land meent en onbevooroordeeld zijne gedachten over deszelfs aangelegenheden laat gaan, zal het geheel met den schrijver moeten eens zijn, en met denzelven wenschen, dat onze vertegenwoordiging zich de zaak met kracht moge aantrekken; en tot dat einde schijnt dan ook voornamelijk het korte stukje, dat eigenlijk grootendeels eene herhaling is van reeds vroeger geuite denkbeelden, te moeten strekken. Het schijnt, alsof men gevreesd heeft, dat de vroeger voorgestelde middelen van verbetering der active zeemagt konden vergeten zijn. Hoogst belangrijk dus, om de waarheid en gegrondheid der aangehaalde punten, is dit geschrift voor elk, die belangstelt in de marine, welker nut en belang voor Nederland te betoogen — zoo als de schrijver met reden zegt — overbodig is.

Wanneer de zeemagt zelve op beteren voet wordt gebragt; wanneer de gelden meer bepaaldelijk aan het wezenlijke ligchaam worden besteed, — dan zal zeker ook het lot van den zee-officier verbeteren; en hij zal zijnen ijver voor 's lands dienst voelen opgewekt, wanneer hij ziet, dat men ook over hen denkt, die de kern uitmaken van de zee-dienst. — Onder de grieven van het personeel komt ons voor, dat er vooral ééne is, die alle opmerking verdient. Dat punt in de brochure niet aangehaald zijnde, hebben wij het noodig geacht de aandacht er op te vestigen, ten einde daaraan herstel mogt gegeven worden.

Het is ten gevolge der flaauwe belangstelling, der weinige aanmoediging, welke men voor de marine ondervonden heeft; de geringe oplettendheid, welke men wijdde aan pogingen der zee-officieren, om het goede, hetwelk zij elders hadden opgemerkt, ter kennisse van het bestuur te brengen; de trage anciënniteits-weg voor de bekwamen, gemakkelijk voor de onbekwamen; de vergelijking met andere zee-mogendheden; de bijkans geslotene vooruitzigten op betere toekomst en het steeds toenemend verval: — het is, zeggen wij, om alle bovengenoemde redenen, dat vele verdienstelijke zee-officieren in de kracht voor hun leven het besluit nemen, een beter heen-komen te zoeken. Bij voorkeur vestigden zij hunne aandacht op die betrekkingen aan den vasten wal, welke eenige overeenkomst hadden met hun gewezen vak. Spoedig waren dezelve dan ook alle vervuld met mannen, van welken de meesten 's konings dienst ter zee, in betere tijden, tot sieraad zouden verstrekt hebben.

Toen nu al de administratieve betrekkingen, *een zeer begunstigd gedeelte*, voorzien waren; toen er bij werven, instituten, havens, kanalen, magazijnen en model-kamers opgerigt waren, en er bij het loodswezen niets meer open was, — zagen anderen uit naar de met ieder jaar in bloei toenemende koopvaardij-vloot. Velen gelukte het om gezagvoerders over schoone koopvaardij-schepen te worden; en geen wonder dat zulks streelender voor hunne eerzucht was, dan eene wacht in zee of op de reede, of om jaar en dag op het halfdek van een wachtschip rond te drentelen, onder de zoo zeer op elkander gelijkende bezigheid van dagelijks ten 9 ure de vlag te zien hijschen en met zons-ondergang onder den roffel weder te zien nederhalen, met afwisseling van eenige verhooren en eene legio van krijgsraden. — Ja, sommigen wierpen zich zelfs op plantaadjes, gelukkig van zulks te hebben kunnen verwisselen tegen dit ondankbare vak. Evenwel — en juist hier knelt de schoen — hebben de meesten zulks niet onvoorwaardelijk gedaan, maar is het hun gelukt om zich voor te behouden, bij gunstiger omstandigheden, weder in het actieve korps zee-officieren terug te keeren; want hunne ancienniteit en bevordering ging door. Hierdoor — en zulks is onbetwistbaar, — deed men een wezenlijk onregt aan hen, die het *sauve qui peut!* niet konden of wilden volgen; al het vervelende en lastige van de binnen- en buitengaatsche diensten daalde dubbel op hen neder, en zij bleven dezelfden. Want wanneer zij dachten er boven op te zijn, konde er een van den wal uit den hoek komen om zijne betrekking weder met de active zeemagt te verwisselen; hij had jaren van rust gehad, was opgeklommen en nu was er beter vooruitzigt voor hem. Het is natuurlijk, dat zulks den ijver en moed moet benemen van hen, die onder hem staan. Het komt ons daarom voor, eene schreeuwende onregtvaardigheid te zijn voor de active zee-officieren. Dit heeft de tegenwoordige directeur-generaal reeds ten deele ingezien, door bij de laatste promotie enkelen niet te bevorderen; doch zulks is slechts eene halve maatregel, waardoor de onbillijkheid niet wordt weggenomen. Zonder onderscheid van personen te maken, dient men zulks te herstellen; en allen die verkozen in hunne betrekkingen aan wal te blijven, moesten uit het vaste korps zee-officieren afgevoerd worden. *Dienen of niet dienen ter zee*, dat is de kwestie: de middenweg deugt niet; meestal begaat men dan onregtvaardigheden; zulks is dan ook elders beter ingezien. Noch bij de Fransche noch bij de Engelsche marine kan immer een zee-officier tot hoogeren rang bevorderd worden zonder in den tegenwoordigen rang een bepaald getal jaren aan boord en in zee dienst gedaan te hebben.

Uit wezenlijke belangstelling in een vak, dat zoo innig verbonden is met de ware belangen van ons land, hebben wij dit ter neder geschreven. Mogt toch éénmaal het lot van den activen zee-officier weder eens verbeteren en zijne nu door misslagen van boven wel eens verflaauwde ijver weder aangewakkerd worden door de zorg en meerdere oplettendheid van het bestuur, zoo op het wapen, waaraan hij zijn leven gewijd heeft, als op zijn eigen streven om hetzelve te veredelen; — dan zoude de natie zich nimmer teleurgesteld zien in haar vertrouwen op de marine.

Een gewezen zee-officier.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 1 Febr. 4 El 6 Palm 5 Duim; gew. 65 Duim; ge...

Prijs-Courant der Effecten.

DINGSDAG 31 JANUARI.	Laagste koers.	Hoogste koers.	K... ten...
Nederl. Werk. Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$53\frac{1}{16}$	$53\frac{7}{8}$	[illegible]
Dito Dito » 5 »	$102\frac{1}{4}$	$102\frac{1}{2}$	[illegible]
Amortisatie-Syndicaat » $4\frac{1}{2}$ »	$95\frac{1}{4}$	$95\frac{5}{8}$	[illegible]
Dito Dito » $3\frac{1}{2}$ »	$78\frac{1}{4}$	$78\frac{1}{4}$	[illegible]
Handelmaatschappij . . » $4\frac{1}{2}$ »	$129\frac{1}{8}$	$129\frac{1}{8}$	[illegible]
Nieuwe Dito . . » $4\frac{1}{2}$ »			
Dito Dito 1837 . » $4\frac{1}{2}$ »			
Oostindische Leening . » 5 »	$100\frac{1}{2}$	$100\frac{5}{8}$	[illegible]
Spoorweg Haarlem . . » »			
Aand. Rijn-Spoorweg . » $4\frac{1}{2}$ »			
Frankr. Inschrijv. G. B. » 3 »			
Spanje. Leening *Ardoins* » 5 »	$18\frac{9}{16}$	$18\frac{1}{2}$	[illegible]
Dito onbep. stukk. . . » 5 »	$15\frac{7}{8}$	$16\frac{1}{8}$	[illegible]
Portugal. Oblig. te Lond. » $2\frac{1}{2}$ »	$37\frac{1}{4}$	$37\frac{3}{8}$	[illegible]
Rusl. *H. & C.* 1798, 1816. » 5 »	$106\frac{1}{2}$		[illegible]
Dito 1828, 1829 . . . » 5 »	$106\frac{3}{8}$		[illegible]
Dito 1831, 1833 . . . » 5 »	$98\frac{7}{8}$		[illegible]
Oblig. bij *Hope* . . . . » 4 »	$89\frac{1}{8}$		[illegible]
Oostenr. Aand. à fl. 100. » *f* »			
Dito à fl. 250 . . . . » » »			
Metaliek . . . . » 5 »	$108\frac{3}{8}$	$108\frac{1}{2}$	[illegible]
Dito . . . . » $2\frac{1}{2}$ »			
Brazilië. Dito Dito » 5 »	$73\frac{5}{8}$		

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boek...